

ZNALEC VERSUS MANAGER

Zdeněk Krejza¹

Abstrakt

Tento článek se pokusí o srovnání dvou zdánlivě úplně odlišných profesí a to profesí znalce resp. soudního znalce a profesí manažera resp. projektového manažera. Definujeme si jednotlivé pojmy související s jejich činnostmi. Jednotlivá specifika, obou vysoce odborných profesí porovnáme a pokusíme se najít společné rysy těchto dvou profesí a to především ve způsobu jejich práce.

ÚVOD

V úvodu bych chtěl vysvětlit, proč úkolem tohoto článku je porovnat dvě profese zdánlivě nesrovnatelné. Důvod je prostý, téma mé disertační práce „Analýza a formulace rozhodovacích problémů znalce při oceňování nemovitostí“ si žádá přirovnání profese znalce k profesi manažera a to především v oblasti jejich práce. Oba dva se při své vysoce odborné práci musí stále rozhodovat a na jejich rozhodnutích závisí konečný produkt. Konečným produktem u znalce bude určitě znalecký posudek, u manažera to může být reorganizace řízení firmy, ale také jeden konkrétní výrobek. Po dlouhých úvahách a konzultacích s vedoucí mé disertační práce jsem došel k názoru, že právě způsob rozhodování manažera je velmi podobný způsobu rozhodování znalce. Proto se pokusím tyto dvě profese specifikovat, definovat jejich způsob práce a porovnat specifické znaky obou těchto profesí. Cílem tohoto příspěvku je potvrdit svůj názor, že způsob práce resp. rozhodování obou těchto profesí je natolik podobný, aby bylo možné přirovnat rozhodování znalce k rozhodování manažera.

DEFINICE A POJMY

Znalec resp. soudní znalec

Pokud v tomto článku hovořím o profesi znalce, je tím myšlena především profese soudního znalce, která je definována zákonem č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Hlavním úkolem znalce je získat informace potřebné k nezávislému konstatování stavu věci, převážně ve formě psaného znaleckého posudku nebo zprávy znalce.

Ale pro úplnost dodávám, že znalec je poměrně široké označení osoby, která má jisté odborné znalosti z daného oboru, kterému se intenzivně věnuje a to nejen ve své profesi. Konkrétně můžeme hovořit např. o znalci vín, znalci sýrů, znalci čaje, znalci fauny, znalci historie, znalci hudby, znalci umění, znalci drahých kovů nebo třeba znalci žen a našli bychom mnoho dalších významových spojení se slovem znalec.

- Znalec je jednotlivec nebo ústav, který vykonává znaleckou činnost na základě jmenování ministrem spravedlnosti (resp. předsedou krajského soudu) nebo je zapsaný do seznamu znaleckých ústavů vedených Ministerstvem spravedlnosti ČR. Ve speciálních případech, kdy v oboru není jmenovaný znalec, může státní orgán ustanovit znalcem osobu (ad hoc), která není zapsána v seznamu.

¹ Krejza Zdeněk, Ing., Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav stavební ekonomiky a řízení, Veveří 95, 602 00 Brno, mobil: 604229537, e-mail: krejza.z@fce.vutbr.cz

Znalecká činnost není podnikání, ale výkonem činnosti na základě zvláštního zákona, kterým je právě zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. [1]

- Znalec technický (soudní znalec) podává k vyzvání soudu posudek ke věci, k jejímuž posouzení nestačí ustanovení právní. Každý kdo veřejně pěstuje vědu, umění nebo provozuje živnost, jejichž znalost je podmínkou žádaného posudku, má vyhovět příkazu, jímž byl za znalce ustanoven. [2]
- Znalec je osoba nebo orgán podávající na základě potřebných odborných znalostí nebo zkušeností v soudním nebo jiném řízení odborný posudek, který je nutný pro vydání rozhodnutí [3]
- Znalec = expert, odborník, soudní znalec

Manager resp. projektový manager

S profesí managera se setkáváme na různých pozicích ve firmách i organizacích, na různých úrovních rozhodování i řízení. Obecně lze profesi managera popsat jako profesi řídicího pracovníka, jehož úkolem je plánování, shromažďování potřebných informací vedoucích ke správným rozhodnutím, řízení a kontrola procesů ve firmě.

Jelikož profese managera je příliš obecná, rozhodl jsem se pro tento případ omezit na profesi projektového managera, podobně jak jsem se omezil u znalce na soudního znalce.

- Manager je zaměstnanec nebo smluvně najatý pracovník, výrobního nebo obchodního podniku, který je samostatně zodpovědný za řízení společnosti, její pobočky nebo oddělení popřípadě projektu. Jeho odměna je většinou svázána s úspěchy i neúspěchy svěřené společnosti či projektu. [4]
- Project manager resp. projektový manager je osoba pověřená řízením daného konkrétního projektu, za který zodpovídá.
- Manager = ředitel, vedoucí, organizátor, provozní, správce, hospodář

SPECIFIKA PRÁCE

Práce soudního znalce

K tomu aby soudní znalec mohl vykonávat znaleckou činnost musí splňovat podmínky vyplývající ze zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Patří mezi ně například bezúhonnost, potřebné vzdělání a praxe. Pokud znalec pracuje na konkrétním úkolu (posudku) musí se především řídit zákony a dodržovat platné normy. Závěry své práce musí podložit hmatatelnými důkazy, racionálními úvahami a teorií používanou v praxi. Z toho důvodu musí mít znalec přístup k důkaznímu materiálu a jiným relevantním informacím, které vedly k jeho podloženým závěrům. Je naprosto nezbytné, aby znalec s těmito důkazy a informacemi uměl pracovat a především uměl posoudit jejich relevantnost. Při psaní znaleckého posudku nebo zprávy znalce se musí znalec často rozhodovat jakou metodu posouzení použije, která z daných metod je pro daný případ nejlepší, která má nejvyšší vypovídací hodnotu o stavu věci. Toto rozhodování je z velké části závislé na samotném zadání znaleckého úkolu, často se znalec rozhoduje na základě zkušeností a praxe, ale znalec se musí vypořádat i s rozhodnutím které činí pouze na základě jeho intuice resp. jeho odborného odhadu. Teorie a praxe, odborné znalosti a získané informace znalec využije při práci na znaleckém posudku či znalecké zprávě, za kterou mu náleží patřičná odměna. V tomto případě hovoříme o znalečném a jeho výši upravuje zákon a v konečné fázi o něm rozhodne orgán, který si znalecký posudek objednal.

Znalecký posudek

Znalecký posudek má určité společné znaky s projektem. Posudek i projekt se řeší po určité dobu. V obou případech jsou stanoveny osoby, které jsou zodpovědné za včasné a zdárné dokončení. Práce na posudku i na projektu je hlavně práce s informacemi následném rozhodování. Na konci každého projektu i posudku je nějaký konkrétní výsledek práce. Z těchto důvodů se domnívám, že můžu znalecký posudek přirovnat k projektu, i když do značné míry velmi specifickému.

Práce projektového manažera

Na rozdíl od soudního znalce neupravuje profesi projektového manažera žádný speciální zákon. Jelikož se jedná o pracovní zařazení je pozice projektového manažera upravena do jisté míry vnitropodnikovými měřnicemi a především managerskou smlouvou. Úkolem projektového manažera je především samostatně řídit svěřený projekt. K tomu aby mohl manager svěřený projekt řídit, musí mít přístup k potřebným informacím. Musí mít patřičné vzdělání a praxi v řízení. Jelikož se manager musí při řízení projektu velmi často rozhodovat, je nutné, aby uměl s informacemi nejen pracovat, ale také je aktivně vyhledávat, analyzovat a na základě rozhodovat. Sled všech jeho rozhodnutí musí vést ke stanovenému cíli. Manager projektu musí průběžně kontrolovat dílčí stav, hodnotit a obhajovat svá rozhodnutí před nadřízenými. Za svou práci náleží managerovi příslušná odměna. V tomto případě hovoříme o platu a cílových odměnách.

Srovnání profese soudního znalce a projektového manažera

Projektový manager samostatně řídí ze své pozice svěřený projekt. Nejinak tomu je i v případě soudního znalce, který musí samostatně řídit svěřený „projekt“ znalecký posudek. Oba jsou za tento konkrétní projekt zodpovědní a dostávají za svou odvedenou práci odměnu. Jako nejvýznamnější shodný faktor v obou profesích považuji práci s informacemi, jejich systematické vyhledávání, třídění, analýzu a vyhodnocování. Dalším významným shodným prvkem je rozhodování se při práci. Rozhodnutí obou profesí může mít naprosto zásadní důsledky na výsledek práce. A právě samotný proces rozhodování znalce do značné míry připomíná rozhodování manažera. Následující schéma naznačuje systém postupných kroků při rozhodování, který se do značné míry dá aplikovat na obě činnosti.

Chyba! Chybné propojení.

Obrázek č. 1 – Rozhodovací proces

Zásadní rozdíl v profesi znalce a manažera je v tom, že znalec provádí znaleckou činnost na základě speciálního zákona a manager svou práci dělá na základě dvoustranné pracovní smlouvy. Jednoznačné společné rysy obou profesí spatřuji v profesionální práci. V zásadě se nejedná o práci fyzickou. V obou případech je potřebné vzdělání a praxe v oboru. V případě znalce je specializované vzdělání podmínkou výkonu činnosti. Práce s informacemi a schopnost samostatně rozhodovat je podmínkou. V neposlední řadě odměna za vykonanou práci a s tím souvisí i nesení zodpovědnosti za učiněná rozhodnutí.

ZÁVĚR

Na první pohled dvě tak rozdílné profese mají poměrně dost společných rysů. Domnívám se, že s určitou nadsázkou mohu přirovnat práci projektového manažera k práci

soudního znalce a to především v oblasti aktivní práce s informacemi a následným systematickým rozhodováním při práci na projektu, za který můžeme považovat i znalecký posudek.

Závěrem chci konstatovat, že se mi potvrdil můj názor z úvodu tohoto článku. Podobnost práce soudního znalce a projektového manažera je zřejmá. Proto mohu ve své disertační práci pracovat s faktem, že rozhodování soudního znalce při oceňování nemovitostí je do značné míry podobné způsob rozhodování projektového manažera.

LITERATURA

- [1] ZÁKON č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících a prováděcí předpisy
- [2] TEYSSLER-KOTYŠKA: Technický slovník naučný. Praha: Nakladatelství Borský a Šulc 1939. 17 svazků.
- [3] <http://www.vseved.cz>
- [4] <http://pes.cojeco.cz>